

Dr. Karel Engliš: Krise a ceny. (Články z »Lidových novin« z r. 1930 I.—III. a 1931 IV.) Nakladatelství Fr. Borový, Praha, 1931; str. 48; 8°, cena Kč 4. — Je zajímavé konfrontovat Englišovy názory, publikované z největší části začátkem r. 1930, s nynějším spádem událostí. Obecný pokles cenové hladiny, charakterisující hospodářskou depresi, může mít právě vzhledem k své obecnosti svoji příčinu především na straně zlata; na straně statků by mohla být příčina jen při obecné a souběžné změně ve výrobě všech statků a to v důsledku jejího racionalisování. Dojde-li ke změně poměru mezi zlatem a ostatními statky, projeví se změna ta nutně v celé soustavě hospodářských čísel. Nedovedou-li se přizpůsobiti všechny složky (důchody!) ,dochází k poruchám. Zhodnocování peněžní jednotky, jež je obrazem deflace soustavy hospodářských čísel, přivádí s sebou zhodnocování všech závazků, tedy zatěžování dlužníků. (Sem spadá případ stabilisace anglické libry v r. 1925, jež byla vlastně dle četných mínění umělou deflací; pozn.) Pohyb cenové hladiny může však být způsoben také i obecnými změnami v produktivitě; tyto změny znamenají pak vzestup nebo pokles blahobytu, vyjádřený v odklonu cenových čísel od čísel důchodových. Obecnost a trvalost nynějšího cenového poklesu nasvědčuje, že jde o zhodnocovací proces zlata; u mnohých statků, jako u obilnin, připadá však cenový pokles na vrub zvýšené produktivitě. Jestliže krise z největší části je deflační, pak nutně musí dojiti ke snížení všech složek hospodářských čísel, nejen cen. Řešení deflační krise znamená co nejrychleji přizpůsobovati všechna hospodářská čísla. Snížení výrobních nákladů se však staví v cestu veřejná a sociální břemena a deflací zhodnocovaný podíl finančního kapitálu. Těžisko tkví v úroku, jehož výše je však spoluurčována i nezdravou organizací peněžnictví. Závěrem poukazuje Engliš, že přítomné zhodnocování peněz prve svým trvalým zhodnocováním závazků nespravedlivě zvyšuje podíl finančního kapitálu na výnosových číslech. Finanční kapitál dostává se takto do rozporu s kapitálem výrobním.

—av—

Dr. Karel Svatoň: Praktická příručka hypotekární. Nákladem vlastním. 8°. Stran 145. Cena neudána. — Autor, právní ředitel Městské spořitelny pražské, určuje příručku v prvé řadě pro potřebu peněžních úředníků, jimž svěřena jest agenda hypotekární. Způsobem srozumitelným podává výklad o podstatě pozemkových knih, družích zápisů, o hypotekárním i stavebním úvěru, přihlížející k ustanovením poplatkovým, jakož i k podpoře stavebního ruchu státem. Příručka doplněna jest řadou vzorců. Praktickému právníku dává nahlédnouti do praxe peněžních ústavů při poskytování hypotekárního úvěru. Dr. Štafl.

Prof. Dr. Jan Loevenstein: Diagnosa a léčení světové krise (kapitalismus na rozcestí). Orbis, Praha, 1931, str. 118. Cena 15 Kč. — Dnešní světová hospodářská krise jest příliš mohutným fenoménem hospodářského dění, než aby nepřipoutala pozornost přecetných národohospodářů a nevyvolala svou vlastní, velmi rozsáhlou literaturu. Kniha Loevensteinova patří ku neobyčejně cenným přínosům této literatury. Autorův rozbor krise jest ucelenou, hluboce podloženou konstrukcí, jest neovlivněn politickým zaujetím a hlavně jest v mnohém něčím zcela novým. Autorův postoj ku krizi hospodářského organismu světa jest — jak vidno již z nadpisu — jakousi obdobou postoje lékaře k chorobě organismu lidského. Prvým a nejdůležitějším krokem ku vyléčení choroby jest stanovení správné diagnosy. Ze správné diagnosy jest pak odvoditi správnou terapii. — L. uvádí, že dnešní krise má dvě složky: určité příčiny faktické a psychologický moment (deprese, panika), jemuž vděčíme za hyperdimense krise. Prvé příčiny jest opět rozdělití dle závažného měřítká. Jednak jsou to příčiny nahodilé, jež lze odstraniti bez zásahu do struktury dnešní hospodářské organizace, jednak jsou to příčiny této struktury inherentní. Tyto na rozdíl od prvních stále vzrůstají ve své mohutnosti a bez reformy hospodářského řádu by nutně vedly k jeho rozvratu. Do první skupiny patří na př. mezinárodní zadlužení, celní přehrady, pokles ceny stříbra atp. Na druhé straně jest vadný způsob distribuce dnešního kapitalistického řádu,